

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนทดลองและหลังทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนการดำเนินการทดลอง

ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบก่อนได้รับการทดลอง
X แทน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
T₂ แทน การทดสอบหลังได้รับการทดลอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองนาตงกวาง ตำบลหนองกุลา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดหนองนาตงกวาง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 21 คน

1.3 ระยะเวลา ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาในการทดลอง 17 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2.1.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สาระหน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

2.1.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2) ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการใช้กิจกรรมกลุ่ม
- 3) ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เช่นหลักสูตร
ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา และจัดทำหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

- 1) วิเคราะห์หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เพื่อแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา จำนวน 17 ชั่วโมง มาใช้ในการทดลอง
- 2) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้
กระบวนการกลุ่ม ซึ่งรายละเอียดของแผนประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา
หลักฐานการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ และคุณธรรมจริยธรรม
กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผล จำนวน 8 แผน ดังนี้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง มารยาทไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คุณค่าทางวัฒนธรรม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ข้อมูล ข่าวสาร และเหตุการณ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย
ในท้องถิ่นและประเทศ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตาราง 2 แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง/เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	<p>กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายจราจร - กฎหมายทะเบียนราษฎร - กฎหมายยาเสพติดให้โทษ - เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. - ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและความแตกต่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจราจรทางบก กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้ 2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างวิธีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจราจรทางบก กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้ 3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญและประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจราจรทางบก กฎหมายทะเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้ 	2
2	<p>การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและประเภทของวัฒนธรรม - การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา ที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทย - แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายประเภทของวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และแนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้ 2. นักเรียนสามารถบอกการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา ที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทยได้ 3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ได้ 	2

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการจัดการ จัดการ เรียนรู้	เรื่อง/เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
3	มารยาทไทย - ความหมายและความสำคัญของมารยาทไทย - มารยาทไทยและมารยาทสังคม เช่น การแสดงความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การรับประทานอาหาร การแสดงกริยาอาการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด	1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ ของมารยาทไทยและมารยาททางสังคมได้ 2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการแสดงกริยาอาการแสดงออกถึงมารยาทไทยและมารยาททางสังคมได้เหมาะสมถูกกาลเทศะและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้	2
4	คุณค่าทางวัฒนธรรม - ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม - ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทย - แนวทางการรักษาวัฒนธรรม	1. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรมได้ 2. นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทยได้ 3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการรักษาวัฒนธรรมได้ถูกต้อง	2

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง/เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5	<p>ข้อมูล ข่าวสาร และ เหตุการณ์</p> <p>- ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ ต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แหล่งข่าวต่าง ๆ สถานการณ์จริง</p> <p>- ประโยชน์จากการติดตาม ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ</p> <p>- หลักการเลือกรับและใช้ ข้อมูล ข่าวสาร จากสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อที่ไร้พรมแดน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ 2. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ได้ 3. นักเรียนสามารถเลือกรับและใช้ ข้อมูล ข่าวสาร ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม 4. นักเรียนสามารถบอกคุณค่าและความสำคัญในการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณได้ 	2
6	<p>บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถอธิบายและเปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลได้ 2. นักเรียนสามารถบอกบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลได้ 	2

ตาราง 2 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง/เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
7	กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถอธิบายกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศได้ 2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศได้ 	1
8	การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง - การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง - สอดส่องดูแลผู้มีพฤติกรรมกระทำความผิด การเลือกตั้ง และแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ - ตรวจสอบคุณสมบัติ - การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายบทบาท ความสำคัญ และขั้นตอนในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยได้ 2. นักเรียนสามารถบอกถึงการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบ กติกา เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ 3. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยได้ 	4
รวม			17

2.2.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2.2 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นข้อๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่ทำการทดสอบ

2.2.2.3 กำหนดเนื้อหาทั้งหมด ที่จะทำการทดสอบ

2.2.2.4 จัดทำตาราง เพื่อแสดงหัวข้อเรื่องที่ต้องการจะทดสอบ เนื้อหา จุดประสงค์ การเรียนรู้ และจำนวนแบบทดสอบ กำหนดจำนวนข้อคำถามให้กระจายไปตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ต้องการจะวัด ดังตาราง 3

ตาราง 3 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	ต้องการใช้จริง
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและความแตกต่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจรรยาทางบก กฎหมายเบียดเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้	3	2
	2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างวิธีปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจรรยาทางบก กฎหมายเบียดเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้ถูกต้อง	2	1
	3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญและประโยชน์ของปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจรรยาทางบก กฎหมายเบียดเบียนราษฎร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ และเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. ได้	1	1

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	ต้องการใช้จริง
2. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม	1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายประเภทของวัฒนธรรมได้ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และแนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยได้	2	1
	2. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลา ที่มีผลต่อตนเองและสังคมไทยได้	2	2
	3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่	2	1
3. มารยาทไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญ ของมารยาทไทยและมารยาททางสังคมได้ถูกต้อง	2	1
	2. นักเรียนสามารถแสดงกิริยาอาการและการแสดงออกถึงมารยาทไทยและมารยาททางสังคมได้เหมาะสมและถูกกาลเทศะ	2	2
	3. นักเรียนสามารถบอกคุณค่าของมารยาทไทยและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง	-	-
4. คุณค่าทางวัฒนธรรม	1. นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรมได้ถูกต้อง	2	1
	2. นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่างๆ ในสังคมไทยได้ถูกต้อง	1	1
	3. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการรักษาวัฒนธรรมได้ถูกต้อง	1	1
	4. นักเรียนสามารถประพุดติและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยในการดำเนินชีวิตได้	2	1

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	ต้องการใช้จริง
5. ข้อมูล ข่าวสาร และ เหตุการณ์	1. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการติดตามข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง	2	2
	2. นักเรียนสามารถอธิบายประโยชน์จากการติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง	2	1
	3. นักเรียนสามารถเลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสาร ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	2	2
	4. นักเรียนสามารถบอกคุณค่าและความสำคัญในการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ	1	1
6. บทบาท หน้าที่ ของ องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นและ รัฐบาล	1. นักเรียนสามารถอธิบายและเปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลได้	2	2
	2. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลได้	1	1
7. กิจกรรม ต่างๆ เพื่อ ส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่นและ ประเทศ	1. นักเรียนสามารถอธิบายกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศได้	2	1
	2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างและแสดงความคิดเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศได้ถูกต้อง	1	1

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	ต้องการใช้จริง
8. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	1. นักเรียนสามารถอธิบายบทบาทความสำคัญ และขั้นตอนในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยได้ถูกต้อง	3	3
	2. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นถึงการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ระเบียบกติกากฎ เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ถูกต้อง	2	1
รวม		40	30

2.2.2.5 สร้างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่จะวัด โดยมีลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้สำหรับทำแบบทดสอบก่อน - หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อวัดพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกในการทำงานกลุ่ม ของ ทิศนา แคมมณี (2548: 151-154) นำมาเป็นแนวทางในการวัดพฤติกรรม และปรับภาษาให้เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2.2.3.2 กำหนดหัวข้อออกเป็นด้านต่าง ๆ ที่จะสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2.2.3.3 เขียนแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยใช้องค์ประกอบของการทำงานกลุ่มของ ทิศนา แคมมณี (2550: 5-7) และเพิ่มเติมให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม จะแบ่งออกเป็น 4 ด้าน และกำหนดจำนวนข้อในการสังเกตพฤติกรรมให้กระจายไปในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านบทบาทการเป็นผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ผู้นำด้วยความรับผิดชอบ การดูแลให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง การแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำงานทั่วทุกคน การให้กำลังใจเพื่อสมาชิกในการทำงาน และการพูดทบทวนและสรุปให้ตรงประเด็น

2) ด้านบทบาทการเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้แก่ กระตือรือร้นที่จะร่วมทำงานกับผู้อื่น สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม และสามารถอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจได้ชัดเจน

3) ด้านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ มีการประชุมวางแผนการทำงาน สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามเป้าหมายและเวลาที่กำหนด มีการหลอมรวมแนวคิดและแนวทางการทำงานเป็นหนึ่งเดียว และมีการสรุปงานร่วมกันหลังจากที่ทำงานสำเร็จ

4) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกลุ่ม ได้แก่ ไม่ทำเสียงดังรบกวนผู้อื่น มีมารยาทในการฟังและการพูด มีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เคารพและยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในกลุ่ม และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานกลุ่ม

ได้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีระดับพฤติกรรมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีระดับพฤติกรรมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีระดับมีพฤติกรรมปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีระดับมีพฤติกรรมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีระดับมีพฤติกรรมน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์แปลค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการทำงานกลุ่มดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 ขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีขั้นตอนการหาคุณภาพ ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ มีวิธีการดังนี้

1) สร้างแบบประเมินตามแผนโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมิน ลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดข้อความที่เป็นองค์ประกอบของที่ต้องการประเมิน ด้านสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา หลักฐานการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ กระบวนการคิดและคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผล เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้ประเมินพิจารณากระบวนการกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนและเกณฑ์ตัดสินระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

5 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รายการประเมินมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

3 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อย

1 หมายถึง รายการประเมินมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและความตรงตามเนื้อหาของกระบวนการกลุ่มและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3) ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมิน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา และด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นายอนันต์ แก้วดาดีบ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. อาจารย์ ดร.อารีย์ ปรีดีกุล หัวหน้าสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. นางนัยนา พงษ์สุวรรณ ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษสังคมศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4. นางวราภา แสนปิ่นดา ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษสังคมศึกษา
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท)เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

5. นางสุจิตรา คำสม ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษสังคมศึกษา
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เกณฑ์เฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ข้อใดมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 นำไปปรับปรุง

5) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เมื่อเทียบตามเกณฑ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

6) ผู้วิจัยนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้

1) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนบ้านหนองกรับ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา และกิจกรรม

2) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยในแต่ละแผนจะปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็น 5 ขั้นตอน จากนั้นเพิ่มวิธีการสอนแบบต่างๆ ได้แก่ สอนโดยใช้เกม สอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ สอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และสอนโดยใช้การแสดงละคร ให้สอดคล้องเนื้อหาของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มในหน้าชั้นเรียนให้วิธีจับสลากเพื่อนำเสนอเป็นบางกลุ่ม นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

3) จัดพิมพ์เป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีขั้นตอนการหาคุณภาพ ดังนี้

1) นำแบบทดสอบเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2) นำแบบทดสอบเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำให้ปรับแก้ในการสร้างข้อสอบโดยสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการใช้ภาษาให้เหมาะสม

3) นำแบบทดสอบที่ได้ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมกับแบบประเมินแบบทดสอบ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการศึกษา (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อว่า สอดคล้องและครอบคลุมกับผลการเรียนรู้หรือไม่เพียงใดโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้

จากนั้นนำคะแนนจากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมารวมกัน และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับแก้ ในการสร้างแบบทดสอบ โดยให้เรียงลำดับตัวเลือกให้สัมพันธ์กันกับข้อคำถาม และให้ตัวเลือกในแต่ละข้อมีสัดส่วนความสั้นยาวใกล้เคียงกันแล้วเรียงจากข้อตัวเลือกที่สั้นไปยาว หรือจากยาวไปสั้น

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สมนึก ภัททิยธนี (2546: 200) พิจารณาข้อที่มีค่า (IOC) ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 โดยแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สร้างไว้จำนวน 40 ข้อ พบว่าได้ข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ทั้งหมด 30 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 โดยมีข้อที่ได้ค่า IOC = 1.00 จำนวน 10 ข้อ ข้อที่ได้ค่า IOC = 0.8 จำนวน 17 ข้อ และข้อที่ได้ค่า IOC = 0.6 จำนวน 3 ข้อ แสดงว่าข้อคำถามของแบบทดสอบใช้ได้จริง จำนวน 30 ข้อ ส่วนที่เหลือ 10 ข้อ มี IOC = 0.4 ซึ่งไม่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอให้ปรับข้อทดสอบให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (ตาราง 10 ภาคผนวก ง)

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 40 ข้อ หลังจากหาความสอดคล้องแล้ว ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านหนองกรับ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

6) นำกระดาษคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนน โดยให้ข้อถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน หลังจากตรวจกระดาษคำตอบและรวบรวมคะแนนแล้วนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้

7) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยวิธีของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 84) พิจารณาข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (p) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ไว้ใช้ ผลปรากฏว่าได้ข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.24 - 0.73 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.91 (ตาราง 11 ภาคผนวก ง)

8) นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR_{20} ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 215 - 218) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88 (หน้า 169 ภาคผนวก ง)

9) จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองนาดวง

2.3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ในผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการหาคุณภาพ ดังนี้

1) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำในส่วนที่บกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จำนวน 20 ข้อ พบว่า ได้ข้อวัดพฤติกรรมที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ทั้งหมด 20 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 (ตาราง 12 ภาคผนวก ง)

3) ในการทดลองใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยมีผู้ช่วยวิจัย เพื่อคอยสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนและให้คะแนน โดยอธิบายให้ผู้ช่วยวิจัยให้เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย การใช้เครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มให้ตรงกัน

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มไปใช้คู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน โดยทดลองใช้(Tryout) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกรับ จำนวน 21 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5) นำผลการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม โดยใช้สูตร KR_{20} ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 215-218) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยจากการวิเคราะห์หามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม มีค่าเท่ากับ 0.91 (หน้า 170 ภาคผนวก ง)

6) จัดพิมพ์แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองนาตงกวาง

3. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์การดำเนินการทดลอง เสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียนวัดหนองนาตงกวาง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

ขั้นที่ 2 แจ้งความประสงค์ที่จะดำเนินการทดลอง

ขั้นที่ 3 ชี้แจงจุดประสงค์ในการทดลองและการดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งบอกวิธีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 4 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ขั้นที่ 5 ชี้แจงวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 21 คน

ขั้นที่ 6 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองซึ่งเป็นเวลาเรียนปกติ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ สาระที่ 2

หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผู้ช่วยวิจัยคอยสังเกตและให้คะแนนลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาจำนวน 17 ชั่วโมง ดังนี้

ตาราง 4 รายละเอียด วัน เวลา ที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

วัน เดือน ปี	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	เวลา	จำนวน ชั่วโมง
6 ต.ค. 2557	ชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	08.00 น. – 09.00 น.	1
6 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	09.00 น. – 11.00 น.	2
6 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	12.00 น. – 14.00 น.	2
6 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง มารยาทไทย แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	14.00 น. – 16.00 น.	2
7 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คุณค่าทางวัฒนธรรม แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	08.00 น. – 10.00 น.	2
7 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ข้อมูล ข่าวสาร และเหตุการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	10.00 น. – 11.00 น. 12.00 น. – 13.00 น.	2
7 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง บทบาท หน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	13.00 น. – 15.00 น.	2

ตาราง 4 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	เวลา	จำนวน ชั่วโมง
7 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่นและประเทศ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	15.00 น. – 16.00 น.	1
8 ต.ค. 2557	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	09.00 น. – 11.00 น. 12.00 น. – 14.00 น.	4
8 ต.ค. 2557	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	14.00 น. – 15.00 น.	1

ชั้นที่ 7 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 21 คนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1.2 วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบค่า $t - test$ แบบ Dependent samples

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.1.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546: 103)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

4.2.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546: 108)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

4.2.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546: 122)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	f	แทน	ค่าความถี่ของข้อมูล
	X	แทน	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

4.2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หาค่าเฉลี่ย

4.2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

1) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2546: 200)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

 $\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) หาค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 84)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ความยากง่ายของแบบทดสอบแต่ละข้อ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด

3) หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากสูตร ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 68)

สูตร

$$r = \frac{R_u - R_L}{N}$$

r คือ ค่าอำนาจจำแนก

 R_u คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก (กลุ่มสูง ใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด) R_L คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก (กลุ่มต่ำ ใช้ประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)

N คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

4) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20 (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 215-218)

$$r_t = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

$$S_t^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}$$

เมื่อ	r_t	คือ	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ทั้งฉบับ
	n	คือ	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	คือ	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกต้องกับ ผู้เรียนทั้งหมด
	q	คือ	สัดส่วนของผู้เรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นผิดกับ ผู้เรียนทั้งหมด
	S_t^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนสอบทั้งฉบับ
	N	คือ	จำนวนผู้เรียน

4.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของ
กลุ่มทดลองโดยใช้สูตร t -test แบบ Dependent samples (กาญจนา วัฒนา, 2548: 96)

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบ ความมีนัยสำคัญ
	D	คือ	ค่าผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$N-1$	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดลบด้วย 1

$\sum D$	คือ	ผลรวมของความต่างคะแนนก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนทุกคน
D^2	คือ	ความต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน แต่ละคนยกกำลังสอง
$\sum D^2$	คือ	ผลรวมของความต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
$N \sum D^2$	คือ	จำนวนนักเรียนคูณผลรวมของความต่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
$(\sum D)^2$	คือ	ผลรวมของความต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของ นักเรียนทุกคนยกกำลังสอง

4.4 เกณฑ์การเขียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดหนองนาตงกวาง กำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 8 ระดับ ความหมายของแต่ละระดับมีดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 – 100	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีเยี่ยม
คะแนนร้อยละ 75 – 79	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ 70 – 74	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี
คะแนนร้อยละ 65 – 69	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับค่อนข้างดี
คะแนนร้อยละ 60 – 64	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ 55 – 59	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50 – 54	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับผ่าน เกณฑ์ขั้นต่ำ
คะแนนร้อยละ 0 – 49	หมายถึง	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำกว่า เกณฑ์